

03. 11. 2025

OTÁZKA TÝDNE

Jak probíhá preventivní vyšetření prostaty a koho se týká?

ODPOVĚĎ

Od 1. 1. 2024 je v ČR spuštěn pilotní populační program časného zachytu karcinomu prostaty (screeningový program). Ta patří mezi nejčastější zhoubné nádory u mužů. V případě časného zachytu a diagnostiky rakoviny prostaty v tzv. počátečním stádiu existuje reálná šance na úplné vyléčení. Nemoc bývá dlouhou dobu bez příznaků, její projevy mohou být také často zaměňovány za zvětšenou prostatu. **Základním vyšetřením a odhalením případného rizika onemocnění je laboratorní rozbor krve, z něhož se stanoví hladina tzv. PSA** (prostatický specifický antigen).

Co je to hladina PSA?

PSA je protein produkovaný v tkáni prostaty. Zpravidla je hladina PSA v krvi velmi nízká, proto její zvýšení může odhalit případné onemocnění – nejen rakovinu prostaty, ale např. také zánět nebo zvětšení prostaty. Hladina PSA v krvi se s věkem zvyšuje, proto jsou stanoveny referenční hodnoty pro interpretaci výsledků.

Kdo se může nechat vyšetřit?

Vyšetřit se mohou nechat muži v rizikovém věku od 50 do 69 let (včetně), a to i ti, kteří jsou v dispenzární péči pro jiné onkologické onemocnění. Screeningového programu se nemohou zúčastnit pacienti, kteří se již léčí s rakovinou prostaty nebo jsou pro toto onemocnění sledováni. Screeningový program má více fází a pojištěnec může ve kterékoli fázi vyslovit nesouhlas s pokračováním v programu.

Jak vyšetření probíhá?

Indikovat pacienta ke screeningovému vyšetření může všeobecný praktický lékař nebo ambulantní urolog (odbornost 706 – urologie). Než dojde k samotnému vyšetření, měl by lékař pojištěnci vysvětlit účel programu a poučit jej o průběhu vyšetření – na základě těchto informací se pojištěnec rozhodne, zda chce být zařazen do programu časného zachytu karcinomu prostaty.

Lékař s mužem nejprve absolvuje rozhovor, v rámci kterého zjistí anamnézu a případné zdravotní obtíže. Následuje **laboratorní odběr krve pro stanovení hodnoty PSA a na základě výsledku lékař zařadí muže dle konkrétních (referenčních) hodnot do příslušné skupiny**, kde jsou stanovena pravidla pro další postup. Lékař pacientovi podrobně vysvětlí související informace včetně dalšího postupu – může se jednat např. o preventivní kontroly v určených intervalech (dva nebo čtyři roky), dodatečná vyšetření, biopsii atd.

Vyšetření na specializovaném certifikovaném pracovišti

Pokud by byla PSA hladina vyšší než stanovená hodnota pro daný věk, je pacient doporučen na vyšetření do certifikovaného pracoviště ambulantní urologie – tj. do péče urologa s příslušným certifikátem, který umožňuje provádět screeningové vyšetření prostaty.

Certifikovaný urolog s pacientem absolvuje krátký pohovor, během kterého si doplní potřebné informace v anamnéze (s důrazem na prodělaná onkologická onemocnění). Následuje komplexní fyzikální urologické vyšetření včetně palpačního (pohmatem) vyšetření prostaty a laboratorní vyšetření moči. Součástí je také sonografické vyšetření ledvin, močového měchýře a prostaty, vyšetření TRUS (transrektální ultrazvukové vyšetření prostaty), měření prostaty atd.

Na základě výsledků těchto vyšetření certifikovaný urolog stanoví, zda bude pacient indikován ke sledování nebo k provedení magnetické rezonance. Muži indikovaní k provedení magnetické rezonance prostaty jsou odesláni do akreditovaného radiologického pracoviště. Muži indikovaní ke sledování jsou poučeni o průběhu dalšího sledování.

Výsledek vyšetření po provedené magnetické rezonanci

Negativní výsledek

Pokud by byl výsledek magnetické rezonance negativní, zůstává pacient ve sledování a za rok budou vyšetření zopakována.

Pozitivní výsledek

V případě pozitivního výsledku došlo k potvrzení diagnózy karcinomu prostaty. Pacient je indikován k provedení fúzní biopsie prostaty. Dále je předán do péče ošetřujícího urologa, který pacienta informuje o dalších vyšetřeních, odeslání do onkourologického centra KOC k multidisciplinárnímu posouzení a stanovení postupu onkologické léčby.

Úhrada z veřejného zdravotního pojištění

Veškerá vyšetření, která jsou pacientovi indikována, jsou plně hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Všechna vyšetření je nutné provést ve smluvních zdravotnických zařízeních (tedy u poskytovatele zdravotních služeb, který má smlouvu se zdravotní pojišťovnou pacienta) a na [řádně akreditovaných pracovištích](#).

Viktorie Plíková

tisková mluvčí